

**UCHWAŁA Nr /V/2019
RADY POWIATU W RADOMIU
z dnia 1 lutego 2019 r.**

**w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych na lata 2019-2024”.**

Na podstawie § 20 ust. 1 Statutu Powiatu Radomskiego, art. 4 ust.1 pkt. 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2018 roku, poz.995 z późn. zmianami/ w związku z art. 35a ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz.511 z późn. zmianami /, uchwala się co, następuje

§ 1.

1. Rada Powiatu w Radomiu uchwala „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019-2024”.
2. „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019-2024” stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Radomskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2019 r.

Wnioskodawca:

Zarząd Powiatu

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a pkt.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U z 2018 poz. 511, z późn. zmianami) do zadań powiatu należy opracowanie i realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

W związku z tym iż wcześniej obowiązujący Program na lata 2014-2018 stracił moc zachodzi konieczność uchwalenia nowego Programu.

Załącznik do
Uchwały Nr /V/2019
Rady Powiatu w Radomiu
z dnia 1 lutego 2019 r.

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
POWIATU RADOMSKIEGO
NA LATA 2019 - 2024**

RADOM 2019

SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....	3
ROZDZIAŁ I. Charakterystyka powiatu radomskiego	5
1. Struktura demograficzna.....	5
2. Infrastruktura edukacyjna	7
3. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	9
4. Bezpieczeństwo zdrowotne	9
5. Pomoc społeczna	10
ROZDZIAŁ II. Osoby niepełnosprawne w powiecie radomskim	12
1. Charakterystyka ogólna	12
2. Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.....	13
3. Działania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane przez PCPR w latach 2015- 2017	14
4. Dane Powiatowego Urzędu Pracy za lata 2015-2017	21
ROZDZIAŁ III. Mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia	23
1. Mocne strony	23
2. Słabe strony	25

3. Szanse	25
4. Zagrożenia	26
ROZDZIAŁ IV. Cele operacyjne i kierunki działań Programu.....	27
1. Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania	28
2. Wzmocnienie integracji społecznej osób z niepełnosprawnością	29
3. Wsparcie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	29
4. Przeciwdziałanie dyskryminacji i poszanowanie praw osób niepełnosprawnych	30
5. Partnerstwo na rzecz realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej	30
Efekty realizacji celów	31
Monitorowanie	31
Wskaźniki realizacji zadań	31
Podsumowanie	32
Adresaci programu	32

WSTĘP

Na przestrzeni ostatnich lat w polskiej polityce społecznej w odniesieniu do osób niepełnosprawnych dokonał się znaczący postęp. Nowe akty prawne umożliwiły powstanie instytucji i organizacji wspomagających osoby niepełnosprawne, w szczególności poprzez wsparcie psychologiczne, udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, rehabilitację leczniczą, społeczną, zawodową. Następuje również wzrost świadomości społeczeństwa na temat osób z ograniczoną sprawnością. Jednak osiągnięcie najwyższego poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych będzie możliwe dzięki podjęciu skoordynowanych działań wszystkich partnerów. Przy czym ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nakłada na powiaty obowiązek opracowania i realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, jak również obliuguje do współpracy z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w zakresie opracowania i realizacji tychże programów, oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi, fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej. Opracowanie i realizacja „Powiatowego Programu działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019-2024” jest właśnie wykonaniem postanowień art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018r. poz. 511 z późn. zm.), Zadania ujęte w Programie są zgodne z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. Program został opracowany w oparciu o doświadczenia wynikające z monitoringu realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2018 oraz analizę informacji dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych źródła: Państwowy Fundusz

Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy. Program podkreśla realne możliwości Samorządu Powiatowego w realizacji nakreślonych zadań, jak również możliwości dobrej współpracy wszystkich podmiotów z terenu powiatu radomskiego działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Aktualne przepisy prawa stwarzają znacznie większe możliwości kreowania polityki lokalnej poprzez nie tylko zadania ustawowe dotychczas realizowane ale też przez realizację programów celowych PFRON i zlecanie organizacjom pozarządowym zadań ze środków PFRON. Wymienione w Programie kierunki działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie radomskim w obszarach rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych mają charakter interdyscyplinarny. Dlatego też będą realizowane przy ścisłej współpracy z instytucjami, placówkami i trzecim sektorem funkcjonującym na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców powiatu radomskiego. Niniejszy Program jest dokumentem o dużym stopniu ogólności, co umożliwić będzie podejmowanie różnorodnych pożytecznych inicjatyw na rzecz ograniczania skutków indywidualnych i społecznych niepełnosprawności, jak również zapobiegania jej powstawaniu.

Celem strategicznym, który został określony w Programie to tworzenie warunków do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspakajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym i zawodowym.

Program składa się z czterech części.

W pierwszej części znajduje się ogólna charakterystyka powiatu.

W drugiej części charakterystyka osób niepełnosprawnych oraz dane statystyczne na temat niepełnosprawności w powiecie radomskim.

W trzeciej części przedstawiono mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

W czwartej części znajdują się cele i metody działania powiatu w latach 2019 -2024 na rzecz osób niepełnosprawnych.

ROZDZIAŁ I.

CHARAKTERYSTYKA POWIATU RADOMSKIEGO

Powiat Radomski położony jest w centralnej części Polski i zajmuje obszar południowej części województwa mazowieckiego. Siedziba powiatu znajduje się w Radomiu, który jest osobną jednostką-powiatem grodzkim. Powiat radomski składa się z gmin miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich oraz stanowi największe zaplecze gospodarcze i demograficzne Radomia. Powiat ten zajmuje powierzchnię 1530 km^2 i jest to czwarte miejsce pod względem wielkości w województwie mazowieckim. Obszar ten jest zamieszkiwany przez 151.955 osób (dane z 2017r.)¹. Występujące w powiecie radomskim warunki naturalne, w tym klimat i gleby sprzyjają rozwojowi ogrodnictwa i rolnictwa. Mieszkańcy tego powiatu głównie utrzymują się z produkcji rolnej, której rentowność w ciągu ostatnich lat znacznie spadła.

1. Struktura demograficzna.

Tabela 1: Wybrane dane statystyczne powiatu radomskiego za lata 2015-2017

	2015	2016	2017
Powierzchnia w km^2	1530		
Ludność	151.461	151.630	151.955
Ludność na 1 km^2	99	99	99
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na sto osób w wieku produkcyjnym	58,2	58,8	59,9
Liczba ludności na 1 zakład opieki zdrowotnej	3.787	3.698	3.706
Pracujący na 1000 ludności	94	99	105
Bezrobotni zarejestrowani	13.624	11.919	10.046
Stopa bezrobocia rejestrowego %	25,1	22	18,7

¹ www.bdl.stat.gov.pl

/Dane GUS/

Jak wynika z danych GUS na koniec 2017 roku powiat radomski zamieszkiwało 151.955 osób, stopa bezrobocia wynosiła 18.7 % i spadła o ok 6% w stosunku do 2015 roku.

Tabela 2: Ludność powiatu wg płci i wieku stan na 31.12.2017r.

	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Wiek od 0-17	14.968	15.827
Wiek produkcyjny	43.577	51.461
Wiek emerytalny	17.680	8.442
Ogółem	76.225	75.730

/Bank Danych Lokalnych/

Jak wynika z danych zawartych w tabeli nr 2 powiat radomski zamieszkuje większa liczba kobiet (76.225) niż mężczyzn (75.730).

Z danych zawartych w tabeli wynika, że liczba kobiet na koniec 2017 roku w stosunku do liczby mężczyzn jest nieznacznie wyższa i stanowi (50,2 %). W kategorii wiekowej kobiet największy odsetek stanowią kobiety w wieku produkcyjnym (57 %), podobnie w kategorii wiekowej mężczyzn - największy odsetek stanowią mężczyźni w wieku produkcyjnym (68 %). W wieku od 0-17 odsetek kobiet i mężczyzn jest bardzo podobny wynosi ok. (21 %) W wieku emerytalnym kobiety stanowią (23 %) ogólnej liczby kobiet, a mężczyźni (11%) ogólnej liczby mężczyzn. Z Analizy tych danych wynika, że na koniec 2017r. w powiecie radomskim najwięcej zamieszkiwało osób w wieku produkcyjnym, a w grupie emerytów większość stanowiły kobiety. Informacje te są ważne, gdyż do osób w różnym wieku powinny być kierowane inne działania, zgodnie z występującymi w danym okresie życia potrzebami.

Tabela: Liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu radomskiego.

Nazwa	Lata		
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Iłża	15 056	14 957	14 860
Kowala	11 939	12 035	12 093
Miasto Pionki	18 938	18 732	18 618

Gózd	8 636	8 717	8 796
Jastrzębia	6 909	6 975	7 005
Jedlińsk	14 219	14 294	14 423
Jedlnia - Letnisko	12 572	12 596	12 654
Pionki Gm.	10 065	10 031	10 046
Przytyk	7 321	7 307	7 304
Skaryszew	14 382	14 506	14 634
Wierzbica	9 937	9 854	9 799
Wolanów	8 790	8 829	8 848
Zakrzew	12 697	12 797	12 875
Razem	151.461	151.630	151.955

/Bank Danych Lokalnych/

Z przedstawionych danych zawartych w tabeli wynika, że w roku 2017 w 9 gminach powiatu radomskiego wzrosła liczba mieszkańców w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost liczby mieszkańców zanotowano w gminie Jedlińsk, Zakrzew, Skaryszew i Gózd.

2. Infrastruktura edukacyjna.

Ważnym obszarem działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest zdobywanie przez nie wykształcenia. Na terenie powiatu funkcjonują przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja z oddziałami integracyjnymi dla dzieci niepełnosprawnych, których organem prowadzącym są gminy oraz szkoły ponadgimnazjalne z klasami integracyjnymi dla młodzieży niepełnosprawnej, których organem prowadzącym jest powiat. Placówki do których uczęszczają dzieci niepełnosprawne dysponują wykwalifikowaną kadrą do pracy z tymi dziećmi oraz są przystosowane do ich potrzeb. Wszystkie dzieci i młodzież w tym dzieci i młodzież z niepełnosprawnością mają zapewnione warunki edukacyjne na terenie miejsca zamieszkania jeżeli wyrażają taką chęć lub w Szkołach Specjalnych działających na terenie Radomia. Dzieci te mają zapewniony dojazd przystosowanym do przewozu osób niepełnosprawnych środkiem transportu lub poprzez zwrot kosztów dowozu rodzicom lub opiekunom tych dzieci.

Powiat jest organem prowadzącym dla następujących szkół ponadgimnazjalnych i placówek oświatowych:

- Liceum Ogólnokształcące w Pionkach,
- Liceum Ogólnokształcące w Iłży,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Iłży,

- Zespół Szkół im. J. Śniadeckiego w Pionkach,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Pionkach,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Chwałowicach,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Wierzbicy,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Radomiu,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Iłży,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pionkach.

Łącznie we wszystkich placówkach powiatowych na dzień 30.09.2017 roku kształciło się 1.980 osób, w tym 1.520 młodzieży, 150 osób dorosłych i 310 osób na kursach kwalifikacyjnych.

Dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego mają możliwość realizowania obowiązku szkolnego w szkole specjalnej wchodzącej w skład Zespołu Szkół w Pionkach oraz szkołach specjalnych dla których organem prowadzącym jest miasto Radom. W Zespole Szkół w Pionkach w 2017 roku kształciło się 51 dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

Placówką działającą na terenie powiatu radomskiego świadczącą usługi wychowawcze dla dziewcząt w wieku od 13 do 18 lat jest Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Wierzbicy. Placówka ta zajmuje się młodzieżą niedostosowaną społecznie, wymagającą stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i resocjalizacji. Do placówki przyjmowani są nieletni, wobec których sąd zastosował środek wychowawczy w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Celem ośrodka jest wychowanie i kształcenie dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie.

3. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Opiekę psychologiczno-pedagogiczną nad dziećmi i młodzieżą w powiecie radomskim sprawują trzy poradnie w Radomiu, w Pionkach i w Iłży.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna mieszcząca się w Radomiu obejmuje swym zasięgiem 7 gmin tj. Gózd, Jastrzębia, Jedlińsk, Kowala, Wolanów, Zakrzew, oraz Zespół Szkół Ogólnokształcących w Natolinie teren gminy Jedlnia-Letnisko.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna mieszcząca się w Iłży obejmuje swym zasięgiem miasto i gminę Iłża, miasto i gminę Skaryszew, oraz gminę Wierzbica.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna z siedzibą w Pionkach obejmuje swym zasięgiem, miasto i gminę Pionki, gminę Jedlnia-Letnisko.

Poradnie świadczą usługi w zakresie diagnozy, profilaktyki, doradztwa i terapii psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej dla dzieci i młodzieży od momentu urodzenia

do ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej.

Poradnie w swoich rejonach działania w roku szkolnym 2016/2017 objęły 137 przedszkoli i szkół. Jednocześnie systematycznie odnotowuje się wzrost zapotrzebowania na świadczoną pomoc psychologiczno-pedagogiczną, ponieważ nie wszyscy wójtowie zatrudniają psychologa, który by świadczył określoną pomoc.

4. Bezpieczeństwo zdrowotne.

Na terenie Powiatu funkcjonują dwa Samodzielne Publiczne Zespoły Zakładów Opieki Zdrowotnej świadczące stacjonarną opiekę medyczną, których organem tworzącym jest powiat.

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Pionkach posiada oddziały: chorób wewnętrznych (40 łóżek), rehabilitacji (30 łóżek) mieszczące się przy ul. Harcerskiej 1, chirurgii ogólnej (23 łóżka), ginekologiczny (20 łóżek) – mieszczące się w budynkach przy ul. Niepodległości 1.

Działają też poradnie: alergologiczna, diabetologiczna, gastrologiczna, kardiologiczna, neurologiczna, onkologiczna, chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej, chirurgii urazowo-ortopedycznej mieszczące się przy ul. H. Sienkiewicza 29 oraz poradnia rehabilitacji usytuowana przy ul. Harcerskiej 1.

Szpital prowadzi też Zakład Opiekuńczo-Leczniczy (66 miejsc), przychodnię Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz świadczy usługi nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej dla części mieszkańców powiatu radomskiego.

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej – Szpital w Iłży, który posiada oddziały: chorób wewnętrznych (42 łóżka), anestezjologii i intensywnej terapii (3 łóżka), pediatrii (18 łóżek), ginekologii i położnictwa z opieką nad noworodkiem (26 łóżek), chirurgiczny ogólny (28 łóżek) mieszczące się przy ul. D. Siedzikówny 4.

Działają też poradnie: chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, diabetologiczna, kardiologiczna, ginekologii i położnictwa, dermatologiczna, gruźlicy i chorób płuc, endokrynologiczna, neurologiczna – mieszczące się przy ul. D. Siedzikówny 4, oraz alergologiczna, psychologiczna dla dzieci i młodzieży, otolaryngologiczna, okulistyczna, zdrowia psychicznego – mieszczące się przy ul. Bodzentyńskiej 17. Tam też znajduje się Zakład Rehabilitacji Ogólnoustrojowej.

Szpital prowadzi też Zakład Opiekuńczo-Leczniczy dla 40 pacjentów, przychodnię Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz świadczy usługi nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej

dla części mieszkańców powiatu radomskiego – mieszczące się przy ul. D. Siedzikówny 4. Ponadto we wszystkich gminach powiatu radomskiego funkcjonują zakłady podstawowej opieki zdrowotnej, w których przyjmują lekarze pierwszego kontaktu.

5. Pomoc społeczna.

Instytucjami prowadzonymi przez powiat, które z racji celów organizują opiekę i udzielają wsparcia są domy pomocy społecznej. Domy pomocy społecznej są placówkami przeznaczonymi dla osób, które nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego, lecz z uwagi na podeszły wiek, niepełnosprawność, schorzenia, warunki rodzinne mieszkaniowe i materialne oraz sytuację wymagającą stałej opieki.

W celu zachowania wysokiej jakości zaspakajania potrzeb mieszkańców powiatu radomskiego działają trzy Domy Pomocy Społecznej:

Dom Pomocy Społecznej w Wierzbicy, ul. Sienkiewicza 37 jest przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie z 88 miejscami oraz oddziałem dla osób przewlekle somatycznie chorych z 38 miejscami.

Dom Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach gm. Iłża z przeznaczeniem dla kobiet ze zróżnicowanym stopniem niepełnosprawności intelektualnej i fizycznej ze 130 miejscami.

Dom Pomocy Społecznej w Jedlance gm. Jedlińsk przeznaczony jest dla kobiet jak i mężczyzn przewlekle psychicznie chorych oraz niepełnosprawnych intelektualnie ze 140 miejscami.

Innymi instytucjami świadczącymi usługi w zakresie pomocy społecznej i rehabilitacyjnej są warsztaty terapii zajęciowej. Są to placówki pobytu dziennego, stwarzające osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Na terenie Powiatu funkcjonują trzy Warsztaty :

Warsztat Terapii Zajęciowej w Pionkach, obejmujący terapią 35 osób niepełnosprawnych, Warsztat Terapii Zajęciowej w Jedlance Starej gm. Iłża dla 30 osób niepełnosprawnych, Warsztat Terapii Zajęciowej w Młodocinie Większym gm. Wolanów obejmujący terapią 25 uczestników i od października 2018 roku - 3 klubowiczów. Ponadto 30 osób z niepełnosprawnością mieszkających w pobliżu granic miasta Radomia uczestniczy w terapii warsztatów działających na terenie Radomia. Uczestnikami Warsztatów są osoby z różnymi

schorzeniami, w tym z upośledzeniem umysłowym i chorobami psychicznymi posiadający w orzeczeniu o niepełnosprawności wskazanie do tego typu terapii.

Podobną formę pomocy dla osób niepełnosprawnych jak warsztaty terapii zajęciowej świadczy funkcjonujący w Pionkach Środowiskowy Dom Samopomocy dla 20 osób niepełnosprawnych prowadzony przez Gminę Pionki i działający od 2013 roku Środowiskowy Dom Samopomocy w Jedlance gm. Jedlińsk prowadzony przez Powiat Radomski dla 35 osób niepełnosprawnych intelektualnie i psychicznie.

Działalność opiekuńczo-wychowawczą w razie potrzeby dla dzieci z terenu powiatu radomskiego świadczy Dom Matki i Dziecka w Jasieńcu Hłzeckim Dolnym prowadzony na zlecenie przez Caritas Diecezji Radomskiej, który może zagwarantować całodobową opiekę dla 44 dzieci.

W przypadku gdy rodzina ma trudności w wypełnianiu swoich zadań, pomoc środowiskową świadczą: Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Pionkach, z pomocy którego korzysta co roku ok. 60 dzieci i Świetlica Środowiskowa „Betania” przy Parafii Rzymsko-Katolickiej Św. Stanisława w Wierzbicy z pomocy której stale korzysta około 60 dzieci.

Osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej na skutek doświadczania różnych form przemocy świadczy na poziomie gminy Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poprzez poradnictwo psychologiczne i prawne, a także w zakresie wsparcia rodziny Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rodzin „Nowe Perspektywy”.

ROZDZIAŁ II.

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W POWIECIE RADOMSKIM

1. Charakterystyka ogólna.

W ramach działalności powiatu bardzo ważną kwestię stanowi zjawisko niepełnosprawności. Trudno jest wskazać precyzyjną liczbę osób niepełnosprawnych zamieszkujących Powiat. Nie ma jednego podmiotu orzekającego, że dana osoba jest niepełnosprawna. Uznaje się za nią osobę, która legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydanym przez Powiatowy Zespół ds.

Orzekania o Niepełnosprawności. Równoważnymi orzeczeniami są orzeczenia wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzeczenia o niezdolności do pracy, ważne orzeczenia o zaliczeniu do którejś z grup inwalidzkich oraz wydane przed 1 stycznia 1988 roku ważne orzeczenia dotyczące niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Osoby posiadające którykolwiek z wymienionych dokumentów są niepełnosprawne prawnie. Z drugiej strony są też osoby niepełnosprawne biologicznie, których stan zdrowia całkowicie lub poważnie ogranicza normalne codzienne funkcjonowanie. Ostatnie pełne oficjalne dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku. Jak wynika z tych danych liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 4.697.500 osób co stanowiło 12,2% ludności kraju. Ze wskaźnika procentowego osób niepełnosprawnych kraju założono wyliczenia dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w powiecie radomskim w 2017 roku. Zgodnie z tymi wyliczeniami ilość osób niepełnosprawnych w powiecie radomskim na dzień 31.12.2017 roku wynosiła 18.234 osób.

Tabela: Dane osób niepełnosprawnych wg płci i wieku (wyliczone na podstawie wskaźnika z NSP) stan na dzień 31.12.2017r.

wiek	Liczba kobiet ogółem	Liczba Niepełnosprawnych kobiety (12%)	Liczba mężczyzn ogółem	Liczba Niepełnosprawnych mężczyzn (12%)
Dzieci do 17 roku życia	14.968	1.796	15.827	1.899
Osoby w wieku produkcyjnym	43.577	5.229	51.461	6.175
Osoby w wieku emerytalnym	17.680	2.122	8.442	1.013
Ogółem	76.225	9.147	75.730	9.087

Wynika z nich, że w 2017 roku w powiecie radomskim zamieszkiwało więcej niepełnosprawnych mężczyzn niż kobiet. Najliczniejszą grupę osób niepełnosprawnych stanowią dorośli w wieku aktywności zawodowej, a wśród tych osób dominują mężczyźni.

2. Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z 2017 r.

Według danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w 2017 roku w powiecie radomskim wydano 1958 decyzji w sprawie orzeczeń o niepełnosprawności. W tym po raz pierwszy znaczny stopień niepełnosprawności uzyskało 316 osób, umiarkowany 297 osób a lekki 257 osób. Łącznie w 2017 roku orzeczenie o stopniu niepełnosprawności uzyskało po raz pierwszy 870 osób. Po raz kolejny orzeczenie o stopniu niepełnosprawności uzyskało 1088 osób a ponadto 34 osoby nie zaliczono do osób niepełnosprawnych, a 23 osoby uzyskały decyzję odmowną.

Tabela 2. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane w 2017 roku przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wg przyczyny niepełnosprawności, wieku, płci i zatrudnienia

Symbole	Wiek				Płeć		Zatrudnienie	
	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	Kobiety	Mężczyźni	Tak	Nie
01-U	19	2	4	2	11	16	0	27
02-P	28	29	44	31	53	79	17	115
03-L	7	10	30	40	43	44	14	73
04-O	13	4	19	18	23	31	9	45
05-R	19	47	241	154	256	205	145	316
06-E	10	6	9	0	9	16	1	24
07-S	16	11	127	230	171	213	49	335
08-T	4	4	13	7	10	18	10	18
09-M	2	2	20	5	12	17	9	20
10-N	36	46	147	149	179	199	68	310
11-I	28	28	111	128	168	127	62	233
12-C	1	0	0	0	1	0	0	1
Razem	183	189	765	764	936	965	384	1517

W 2017 roku najczęstszą przyczyną wydawania orzeczeń o stopniu niepełnosprawności stanowiły upośledzenia narządu ruchu (461 orzeczeń) oraz choroby układu oddechowego i krążenia (384 orzeczenia). Natomiast najmniejszą liczbę orzeczeń wydano z przyczyn całościowego zaburzenia rozwojowego (1 osoba) i epilepsji (25 osób). Jak wynika z tabeli nr 2 najwięcej orzeczeń wydano w grupie wiekowej 41 lat i więcej. W przypadku klasyfikacji wg płci kobiety częściej uzyskiwały orzeczenia z przyczyn upośledzenia narządów ruchu oraz innych w tym schorzeniach endokrynologicznych, metabolicznych, zaburzeniach enzymatycznych, chorób zakaźnych i odzwierzęcych, zeszpeceń i chorób układu krwiotwórczego. Natomiast mężczyźni uzyskiwali orzeczenie z przyczyn choroby układu

oddechowego i krążenia oraz chorób neurologicznych i psychicznych. W kwestii zatrudnienia w 2017 roku najwięcej osób było zatrudnionych z upośledzeniem narządu ruchu i chorobami neurologicznymi a nikt nie podejmował zatrudnienia z upośledzeniem umysłowym i całościowymi zaburzeniami rozwoju.

3. Działania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu w latach 2015-2017.

W 2015 roku powiat radomski na realizację zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji otrzymał z PFRON kwotę 2.448.707 zł. Część tych pieniędzy a mianowicie kwota 1.385.640 zł została przeznaczona na działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej. Pozostałe środki zostały przeznaczone na:

Tabela 4. Zadania realizowane przez PCPR w Radomiu na rzecz osób niepełnosprawnych w 2015 roku

Lp.	Zadania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota (zł)
1.	Likwidacja barier architektonicznych	14	96 423,44
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	875	695 377,58
3.	Wydatki na usługi rynku pracy	2	13 751
4.	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	93	90 072
5.	Dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych	16	68 980
6.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	23	55 462,98
7.	Dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej	2	43 000
8.	Dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	3	1 385 640
Razem		1028	2 448 707

W 2015 roku największa liczba osób niepełnosprawnych skorzystała z pomocy na dofinansowanie do środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych. Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego w 2015 roku otrzymało 10 osób (były to: rowery rehabilitacyjne, rotor, stół do rehabilitacji, bieżnia treningowa i inne). Natomiast dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

na 955 złożonych wniosków otrzymało 865 osób, w tym 148 dzieci. Pomoc ta dotyczyła głównie dofinansowania na: aparaty słuchowe (145), pieluchomajtki i cewniki (509), protezy (31), wózki inwalidzkie (43), materace przeciwoleżynowe (6), szkła okularowe (9), buty ortopedyczne (41) i inne (77).

Na działania związane z likwidacją barier architektonicznych w 2015 roku zostały przeznaczone środki w wysokości 96 423,44 zł. Pomoc na realizację tego celu otrzymało 14 środowisk a zakres prac obejmował budowę podjazdu zewnętrznego do budynku mieszkalnego oraz przystosowanie łazienki do osoby niepełnosprawnej. W zakresie działań związanych z likwidacją barier w komunikowaniu się i barier technicznych wsparcie otrzymało 16 osób na 48 złożonych wniosków.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się również wnioski na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, aż 384 osoby ubiegały się o dofinansowanie, w tym 239 uczestników i 145 opiekunów. Z tego w 2015 roku dofinansowanie otrzymało tylko 93 osoby ze względu na ograniczone środki z PFRON. Wnioski rozpatrywane były ze względu na kolejność zgłoszeń, stopień niepełnosprawności (umiarkowany i znaczny) i wiek osoby niepełnosprawnej (do 16r.ż i osoby uczące się do 24 r. ż miały pierwszeństwo).

Na terenie powiatu radomskiego w 2015r. istniało trzy warsztaty terapii zajęciowej w których brało udział łącznie 90 osób a ponadto 24 osoby niepełnosprawne zamieszkujące na terenie powiatu wzięło udział w warsztatach zajęciowych na terenie innego powiatu. Dodatkowo w 2015 roku na zadania związane z dofinansowaniem sportu, kultury i rekreacji powiat radomski przeznaczył kwotę blisko 55 462 zł. Na realizację tych działań złożone zostało 13 wniosków od podmiotów uprawnionych, jednak nie wszystkie działania zostały zrealizowane ze względu na niewystarczającą ilość środków. Priorytetem w przydzielaniu środków był rodzaj zadania, ilość osób niepełnosprawnych mieszkańców powiatu radomskiego uczestniczących w zadaniu i cykliczność. W zorganizowanych w 2015 roku wzięło udział łącznie 727 osób niepełnosprawnych w tym 177 dzieci.

Dla zwiększenia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w 2015 roku PUP ze środków otrzymanych z PFRON zrealizował staże dla dwóch osób niepełnosprawnych. W zakresie dofinansowania do działalności gospodarczej pomoc uzyskało 2 osoby (usługi fotograficzne i usługi ubezpieczeniowe) na 3 złożone wnioski.

W 2015 roku w ramach działań realizowanych przez PCPR w Radomiu zrealizowano łącznie 1028 wniosków. Natomiast o dofinansowanie do zadań ubiegało się w 2015 roku aż 1435 osób niepełnosprawnych.

Tabela Zadania realizowane przez PCPR w Radomiu na rzecz osób niepełnosprawnych w 2016 roku

Lp.	Zadania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota (zł)
1.	Likwidacja barier architektonicznych	12	88 959
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	883	728 616
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	17	10 000
4.	Wydatki na usługi rynku pracy	2	10 000
5.	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	130	132 755
6.	Dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych	16	39 900
7.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	22	59 000
8.	Dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej	2	40 000
9.	Dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	3	1 439 640
Razem		1087	2 548 870

W 2016 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało na realizację zadań w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym dofinansowanie ze środków PFRON w łącznej kwocie 2 548 870 zł. Środki te były głównie wydatkowane na działanie warsztatów terapii zajęciowej, dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty i sprzęt ortopedyczny oraz dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych. W trzech warsztatach terapii zajęciowej na terenie powiatu radomskiego wzięło udział łącznie 90 osób niepełnosprawnych i dodatkowo 30 osób wzięło udział w warsztatach na terenie innych powiatów. Ponadto dofinansowanie do działalności gospodarczej otrzymało 2 osoby (w zakresie usług krawieckich i informatycznych) a także 2 osoby otrzymało dofinansowanie do szkoleń i staży zawodowych. Dodatkowo w ramach dostępnych środków PFRON 883 osoby niepełnosprawne otrzymało dofinansowanie lub refundację kosztów zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne lub środki pomocnicze tj. (aparaty słuchowe, pieluchomajtki, cewniki, protezy, wózki inwalidzkie, materace przeciwoślizgowe, szkła okularowe, buty ortopedyczne i inne.). Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego tj.(rowery rehabilitacyjne, rotory, bieżnie treningowe i inne) otrzymało 17 osób niepełnosprawnych z powiatu.

W ramach pomocy na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych zostało złożone 270 wniosków w tym 168 osób wykazało konieczność pobytu opiekuna na turnusie z tego pomoc uzyskało jedynie 130 środowisk.

W 2016 roku z pomocy skorzystało blisko 1089 osób niepełnosprawnych na 1423 złożone wnioski.

Tabela Zadania realizowane przez PCPR w Radomiu na rzecz osób niepełnosprawnych w 2017 roku

Lp.	Zadania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota (zł)
1.	Likwidacja barier architektonicznych	14	70 054
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	1043	730 028
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	4	4 900
4.	Wydatki na usługi rynku pracy	1	5 168
5.	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	89	159 592
6.	Dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych	36	68 605
7.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	13	38 100
8.	Dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej	1	22 000
9.	Dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	3	1 483 422
Razem		1204	2 581 869

Na realizację działań związanych z rehabilitacją społeczną i zawodową w 2017 roku przeznaczono kwotę 2.581.869 zł. W ramach tych środków 1204 osoby niepełnosprawne otrzymało pomoc. Jednym z realizowanych w 2017 roku zadań było dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych (dostosowanie mieszkania, wejścia do budynku, ciągu komunikacyjnego) do możliwości poruszania się i funkcjonowania - 14 wnioskom udzielono dofinansowania na zawarte umowy. W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się w 2017 roku przydzielono pomoc 17 wnioskom a w usuwaniu barier technicznych 19 osób. Zakres

dofinansowania na bariery komunikacyjne dotyczył m.in. komputera, urządzenia wielofunkcyjnego, budzika z funkcją wibracyjną, a na bariery techniczne dotyczył m.in. podnośnika wannowego, podnośnika transportowego, łóżka ortopedycznego, systemu automatycznego otwierania bramy i drzwi garażowych.

Bardzo ważnym elementem, który wpływa na poprawę funkcjonowania osoby niepełnosprawnej oraz pobudza jej rozwój osobisty jest proces rehabilitacji. Turnusy rehabilitacyjne dofinansowywane przez Powiatowe Centrum w ramach realizacji programu mobilizują do kontaktów z otoczeniem, ponieważ na turnusach rehabilitacyjnych wagę przykładają się do aktywności społecznej i zorganizowanych działań grupowych. W 2017 roku wpłynęło łącznie 241 wniosków na turnusy rehabilitacyjne z tego pomoc otrzymało łącznie 89 niepełnosprawnych mieszkańców powiatu i 61 opiekunów. Ponadto w 2017 roku z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych skorzystało łącznie 1043 osoby na 1061 złożonych wniosków. W ramach dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych osoby niepełnosprawne najczęściej otrzymywały pomoc na: wkłady anatomiczne, cewniki i worki (640), aparaty słuchowe i wkładki (206), protezy (28), wózki inwalidzkie (45), materace przeciwoślizgowe (12), szkła okularowe (6), buty ortopedyczne (37), pionizatory i urządzenia wielofunkcyjne (8) i inne (61). Natomiast do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dofinansowanie otrzymało 4 wnioskodawców (orbitrek, bieżnia treningowa, masażer do stóp i łydek, materac).

Nadrzędnym celem dla każdej społeczności jest życie w społeczeństwie. Powiatowe Centrum realizując zadania z zakresu rehabilitacji i aktywizacji zwiększa udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Realizowane przez PCPR działania przyczyniają się do umożliwienia swoim podopiecznym czynnego uczestnictwa w różnego rodzaju sportach, kulturze środowiska lokalnego oraz turystyce krajoznawczej połączonej z wypoczynkiem. Dofinansowanie tych wydarzeń jest jedną z najistotniejszych form angażowania przez Powiatowe Centrum osób niepełnosprawnych w życie społeczne. W ramach tego zadania w 2017 roku PCPR w Radomiu zorganizowało różnego rodzaju imprezy sportowe, kulturalne i turystyczne dla swoich podopiecznych.

Inną formą rehabilitacji jest terapia zajęciowa, która ma na celu pomoc osobom niepełnosprawnym fizycznie i intelektualnie lepiej funkcjonować w życiu codziennym zarówno na płaszczyźnie społecznej jak i zawodowej. Udział w tej terapii ma zwiększać sprawność manualną, intelektualną, fizyczną i zawodową poprzez uczestnictwo osób niepełnosprawnych w zajęciach artystycznych, ruchowych, integracyjnych, rękodzieła, plastycznych i teatralnych.

W 2017 roku w warsztatach terapii zajęciowej wzięło udział łącznie 120 osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie powiatu radomskiego.

Dla zwiększenia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w 2017 roku PCPR w Radomiu udzieliło dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla jednej osoby niepełnosprawnej (na uruchomienie firmy sprzątajacej hale produkcyjne i magazyny) oraz dla jednej osoby niepełnosprawnej nie pozostającej w zatrudnieniu sfinansowano staż. Podsumowując w 2017 roku w ramach działań prowadzonych przez PCPR w Radomiu wynikających z Powiatowego Programu pomoc otrzymało 1204 środowiska na 1415 złożonych wniosków.

Ponadto w PCPR w Radomiu realizowane są również działania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej wynikające z programu „Aktywny Samorząd”. W powiecie radomskim w latach 2015-2017 na program „Aktywny Samorząd” wydano łącznie ponad 611 827 zł. Od 2015 roku do 2017 roku w programie wzięło udział łącznie 201 osób z całego powiatu radomskiego ziemskiego.

Tabela Liczba beneficjentów z powiatu radomskiego korzystających z programu „Aktywny Samorząd w latach 2015-2017 oraz wielkość środków przeznaczonych na jego realizację

/dane własne PCPR/

Moduł	2015		2016		2017	
	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)
I	0	0	44	145 870	16	58 896
II	48	121 201	51	136 933	42	148 927
Razem	48	121 201	95	282 803	58	207 823

Jak wynika z danych zawartych w tabeli nr 4, w 2015 roku z pomocy programu

skorzystało 48 osób i było to wsparcie wyłącznie związane z uzyskaniem przez osoby niepełnosprawne wykształcenia na poziomie wyższym. Z podanych informacji wynika, iż najwięcej beneficjentów tego programu skorzystało w 2016 roku 95 osób, natomiast rok później liczba osób niepełnosprawnych korzystających z „Aktywnego Samorządu” zmalała aż o 37 osób.

W ramach modułu pierwszego w przeciągu 3 lat z pomocy skorzystało 60 osób i była to pomoc związana w szczególności z obszarami :

- Obszar A- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (9 osób) oraz pomocą w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B (1 osoba);
- Obszar B- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego oprogramowania (33 osoby) oraz dofinansowanie szkoleń w ramach nabytego sprzętu lub oprogramowania (skorzystało 2 osoby z 33, które otrzymały sprzęt);
- Obszar C- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (13 osób) oraz pomoc w zakupie protezy kończyn dolnych (2 osoby);
- Obszar D- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (2 osoby).

Natomiast z modułu II czyli wsparcia w uzyskaniu wyższego wykształcenia na przełomie tych 3 lat skorzystało 141 osób.

4. Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu za lata 2015-2017.

Jak wynika z najnowszych danych Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy z roku na rok ulega znacznej zmianie.

Tabela Liczba osób niepełnosprawnych z powiatu radomskiego zarejestrowanych w urzędzie pracy w Radomiu w latach 2015-2017

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2015	196	247	443
2016	181	217	398
2017	157	165	322

Z powyższych danych wynika fakt, iż od 2015 roku maleje liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w Radomiu jako osoby bezrobotne lub

poszukujące pracy. Od 2015 roku liczba ta w porównaniu z rokiem 2017 uległa zmniejszeniu o 121 osób. Jak wynika z tabeli nr 2 większą grupę osób zarejestrowanych w PUP stanowili mężczyźni.

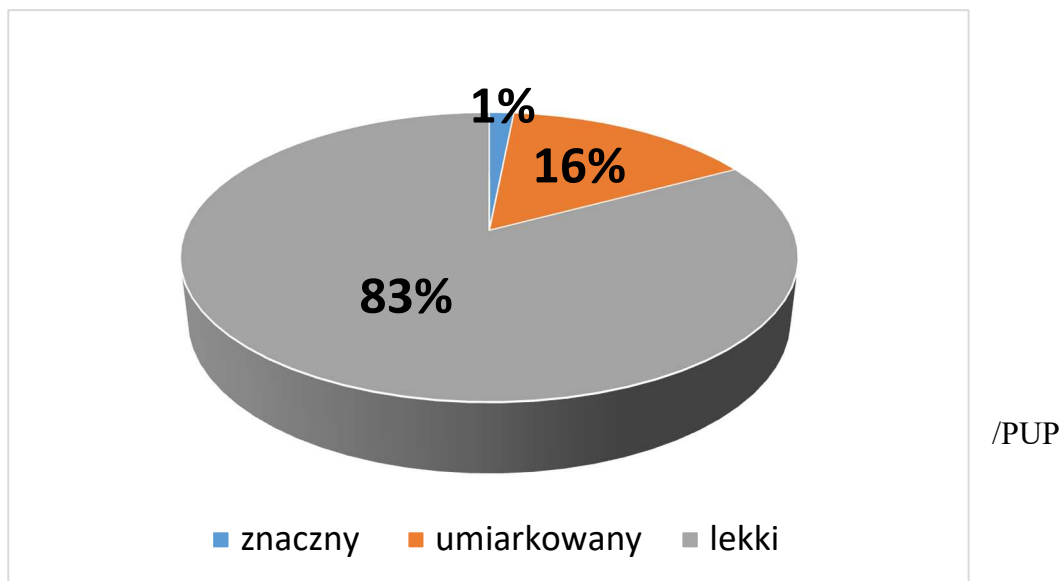
Tabela Bezrobocie w gminach powiatu radomskiego w grudniu 2017r. z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych

GMINY	OGÓŁEM BEZROBOTNI	NIEPEŁNOSPRAWNI
GÓZD	683	22
IŁŻA	1230	15
JASTRZĘBIA	352	12
JEDLIŃSK	733	19
JEDLNIA LETNISKO	820	36
KOWALA	702	31
PIONKI (OBSZAR WIEJSKI)	731	26
PRZYTYK	639	6
SKARYSZEW	998	28
WIERZBICA	849	24
WOLANÓW	555	25
ZAKRZEW	769	33
PIONKI (MIASTO)	985	45
Razem	10 046	322

/PUP Radom/

W Powiatowym Urzędzie Pracy w 2017 roku było zarejestrowanych 10 046 osób bezrobotnych z tego 3,2% stanowiły osoby niepełnosprawne. Największy procent osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP zamieszkujących powiat radomski było w gminie Jedlnia-Letnisko (4,4%), Kowala (4,4%), Wolanów (4,5%), Zakrzew(4,3%) oraz m. Pionki(4,6%). Nieco mniejszy odsetek osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP pochodziło z gminy Jedlińsk (2,6%), Przytyk(0,9%), oraz z Iłży(1,2%).

Wykres nr 1 Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP wg stopnia niepełnosprawności

Radom-dane na koniec 2017r./

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, iż w 2017 roku zanotowano 322 osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotne. Jak wynika z wykresu nr 1 największą grupę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP stanowiły osoby o lekkim (83%) oraz umiarkowanym (16%) stopniu niepełnosprawności a najmniejszą grupę osób stanowili niepełnosprawni ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

ROZDZIAŁ III

MOCNE I SŁABE STRONY, SZANSE I ZAGROŻENIA.

Analizy sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie radomskim dokonano na podstawie ogólnie dostępnych danych. Opracowanie to jest ważne w procesie planowania i stanowi punkt wyjściowy dla opracowania poszczególnych celów założonych w programie. Zawiera identyfikację słabych i silnych stron oraz szanse i zagrożenia, które należy wykorzystać będą sprzyjać rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych.

1. Mocne strony.

- Funkcjonowanie Instytucji realizujących usługi w zakresie pomocy społecznej na terenie powiatu radomskiego.
- Wykwalifikowana kadra pomocy społecznej i urzędów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.
- Funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej zabezpieczające potrzeby w tym zakresie.
- Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.

- Funkcjonowanie Domów Pomocy Społecznej w zakresie opieki nad osobami starszymi wymagającymi stałej opieki.
- Funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Funkcjonowanie w placówkach oświatowych (szkoły, przedszkola) klas i grup integracyjnych.
 - Możliwość zabezpieczenia obowiązku edukacyjnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w klasach integracyjnych lub Szkole Specjalnej w Pionkach.
- Rosnąca liczba samochodów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.
- Aktywizacja osób niepełnosprawnych w ramach instrumentów i usług rynku pracy.
- Równomierna oferta pomocy osobom niepełnosprawnym.
- Możliwość pozyskiwania środków z Unii Europejskiej.
- Systematycznie rosnący poziom świadomości społecznej na temat niepełnosprawności.
- Otwartość na nowe pomysły i przedsięwzięcia.
- Realizacja zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowane ze środków PFRON.
 - Udzielanie dofinansowania w ramach programu „Aktywny samorząd” programu pn. „Wyrównywanie różnic między regionami III” oraz programu pn. „Zajęcia klubowe w WTZ”.
- Wzrost wiedzy osób niepełnosprawnych na temat przysługujących im praw oraz form pomocy.
- Promocja nowych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych.

2. Słabe strony.

- Występowanie barier funkcjonalnych i urbanistycznych w budynkach użyteczności publicznej.
- Bierność, bezradność i postawy roszczeniowe wśród osób niepełnosprawnych.
- Nadal występujące stereotypy postrzegania niepełnosprawności wśród społeczności lokalnej.
- Brak zorganizowanego i systematycznie działającego wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Niedostateczna ilość miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy i w zakładach pracy chronionej.
- Brak spółdzielni socjalnych i zakładów aktywizacji zawodowej.
- Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych.
- Niska motywacja do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych i aktywnego

poszukiwania pracy.

- Niewystarczające rozwiązania problemu likwidacji barier architektonicznych w miejscach publicznych.
- Niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczanych na rozwiązywanie problemów społecznych osób niepełnosprawnych.
- Marginalizacja problemów społecznych osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi.
- Niska świadomość pracodawców w zakresie możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych.

3. Szanse.

- Nowe rozwiązania ekonomii społecznej przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
- Wzrost świadomości społecznej na temat niepełnosprawności i rozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Możliwość finansowania różnych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych ze środków Unii Europejskiej.
- Wzrost liczby aktywnie działających organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Wzrost ilości osób niepełnosprawnych, u których nastąpi poprawa poziomu samooceny i wizerunku.
- Wzrost poziomu wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych.
- Zmniejszenie ilości osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie.
- Zwiększony dostęp do instytucji użyteczności publicznej.
- Pozyskiwanie większych środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych oraz w ramach programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym.
- Zmiany prawa działające w większym stopniu na korzyść osób niepełnosprawnych.
- Sprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno- gospodarcza powiatu.

4. Zagrożenia.

- Rosnąca liczba osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia w różnych dziedzinach życia.

- Nieadekwatne środki finansowe do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Funkcjonowanie w dalszym ciągu niekorzystnych stereotypów wśród społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych.
- Niechęć pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych.
- Mała aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych.
- Niespełnianie wymogów formalnych lub merytorycznych zasad pozyskiwania środków Unii Europejskiej.
- Częste zmiany przepisów dotyczące osób niepełnosprawnych.
- Kształtowanie się postaw roszczeniowych wśród osób niepełnosprawnych.
- Zjawisko wypalania zawodowego wśród kadry pracującej z osobami niepełnosprawnymi.
- Brak wrażliwości społecznej na potrzeby osób niepełnosprawnych.
- Mała aktywność osób niepełnosprawnych w celu zmiany swojej sytuacji zawodowej.

ROZDZIAŁ IV.

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU.

Głównym założeniem Programu jest teza, że osoby niepełnosprawne – jako pełnoprawni członkowie społeczności lokalnej – potrzebują niekiedy więcej wsparcia ze strony społeczeństw, by móc osiągnąć takie same warunki życia jak inni obywatele. To wsparcie nie powinno być nigdy traktowane jak przywilej, ale jako przysługujące prawo. W niniejszym Programie różne formy wsparcia skonkretyzowane w celach i zadaniach dotyczą rehabilitacji i wyrównywania szans osób niepełnosprawnych. Głównym celem działań podejmowanych w szeroko rozumianej rehabilitacji powinno być stworzenie takich mechanizmów organizacyjno-prawnych, aby pobudzić osoby niepełnosprawne do aktywności zawodowej i społecznej. Niepełnosprawni posiadają duży potencjał ekonomiczny, który dzisiaj wykorzystywany jest tylko w niewielkim stopniu. Rehabilitacja ma umożliwić osobie niepełnosprawnej osiągnięcie optymalnego poziomu funkcjonowania – umysłowego, fizycznego i/albo społecznego, który pozwoli jej na uzyskanie podstaw do zmiany swego życia. Dzięki różnym formom rehabilitacji osoba niepełnosprawna będzie miała szanse funkcjonować w społeczeństwie pomimo ograniczeń wynikających ze stanu zdrowia. Będzie temu służyła realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej (np. zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, likwidacja barier technicznych i w komunikowaniu się) i zawodowej (np. szkolenia, staże, działalność gospodarcza, przystosowane stanowiska pracy). Obowiązujące rozwiązania w zakresie społeczno-zawodowej rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych niosą kosztowne, ale ograniczone możliwości uruchomienia

ekonomicznego potencjału tkwiącego w środowisku osób niepełnosprawnych. Nowoczesna polityka na rzecz osób niepełnosprawnych powinna zdecydowanie postrzegać ich sytuację w kontekście społeczno-obywatelskim, w odróżnieniu od utrwalonego medyczno-opiekuńczego. Wyrównywanie szans zakłada prowadzenie takiej polityki, która będzie niwelowała różnice w dostępie do istniejących dóbr (np. różnego rodzaju usługi, (edukacja, zatrudnienie, opieka medyczna) pomiędzy osobami niepełnosprawnymi, a pozostałymi członkami społeczności. Poprzez dostrzeganie specyficznych potrzeb wynikających z różnych rodzajów niepełnosprawności ułatwia się osobom niepełnosprawnym ich realizację. Dzięki temu osoby te stają się bardziej samodzielne, świadome nie tylko własnych ograniczeń, ale przede wszystkim potencjału. Wszystkie podmioty powinny uwzględniać w swoich działaniach prawa osób niepełnosprawnych. Problemy niepełnosprawności muszą być włączone we wszystkie dziedziny polityki publicznej.

CELE OPERACYJNE.

1. Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:

1. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w oparciu o środki PFRON w zakresie:
 - a) turnusów rehabilitacyjnych,
 - b) zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,
 - c) zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
 - d) likwidacja barier funkcjonalnych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
2. Realizacja programów celowych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, innych programów i działań mających na celu zmniejszenie, likwidację barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji w szczególności poprzez:
 - a) likwidację bariery transportowej;
 - b) likwidację bariery w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym;
 - c) likwidację bariery w poruszaniu się;
 - d) pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;
 - e) pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym;

3. Realizacja programów celowych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mających na celu wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej w szczególności:
 - a) likwidację bariery architektonicznej w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania,
 - b) likwidację bariery transportowej / zakup samochodów i mikrobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych w tym na wózkach inwalidzkich /,
 - c) pozyskiwanie środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (poza środkami z algorytmu).
4. Realizacja projektów dotyczących aktywizacji i integracji osób z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków unijnych.

2. Wzmocnienie integracji społecznej osób z niepełnosprawnością.

Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:

1. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie integracji społecznej osób z niepełnosprawnością.
2. Wspieranie organizacji imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych podnoszących aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach.
3. Wzmocnienie potencjału osób niepełnosprawnych poprzez udział między innymi w projektach i programach.
4. Finansowanie kosztów uczestnictwa mieszkańców powiatu radomskiego w warsztatach terapii zajęciowej działających na terenie powiatu i warsztatach działających na terenie innego powiatu niż powiat radomski.
5. Wspieranie zainteresowań i uzdolnień artystycznych osób niepełnosprawnych poprzez dofinansowanie inicjatyw organizacji pozarządowych i instytucji publicznych w tym zakresie.
6. Promowanie twórczości artystycznej i osiągnięć sportowych osób niepełnosprawnych.

3. Wsparcie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych .

Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:

1. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.

2. Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe.
3. Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy a w szczególności poprzez:
 - a) refundację kosztów, wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, adaptację pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, adaptację urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy,
 - b) refundację oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
 - c) refundację kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności wykonywanych przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.
4. Wspieranie podejmowania działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
5. Wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w stażach, szkoleniach, kursach zawodowych.
6. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych zgodnie z ich możliwościami oraz potrzebami rynku pracy.
7. Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia zakładów aktywizacji zawodowej.
8. Zapewnienie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej.
9. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.
10. Wsparcie dla aktywnych zawodowo osób niepełnosprawnych w opiece nad osobami zależnymi.

4. Przeciwdziałanie dyskryminacji i poszanowanie praw osób niepełnosprawnych.

Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:

- 1 Współdziałanie z podmiotami zwalczającymi dyskryminację osób niepełnosprawnych.
- 2 Informowanie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kwestii przysługujących im uprawnień.
- 3 Wspieranie inicjatyw na rzecz przestrzegania praw obywatelskich osób niepełnosprawnych.

5. Partnerstwo na rzecz realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:

1. Aktywne włączenie organizacji pozarządowych w proces kreowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Rozwijanie współpracy z pracodawcami osób niepełnosprawnych w zakresie upowszechniania regulacji prawnych dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych i form subsydiowania tego zatrudnienia.

EFEKTY REALIZACJI CELÓW.

Oczekiwanym efektem realizacji programu jest umożliwienie osobom z niepełnosprawnością równego dostępu do życia społecznego, zawodowego, kulturalnego, politycznego, edukacyjnego i rynku pracy. W zakresie wsparcia instytucji, partnerów społecznych, organizacji pozarządowych oczekiwanym efektem programu będzie poprawa skuteczności działania tych podmiotów, większa otwartość na problemy wynikające z wykluczenia społecznego, upowszechnianie rozwiązań służących integracji zawodowej i społecznej oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych. Kolejną ważną kwestią są pozytywne zmiany w społecznym postrzeganiu osób niepełnosprawnych oraz wzrost aktywności społecznej osób niepełnosprawnych. Za istotny efekt realizacji programu przyjmuje się także usprawnienie przepływu informacji kierowanych do niepełnosprawnych. Są to zarówno informacje bezpośrednio dotyczące niepełnosprawności, praw i obowiązków osób niepełnosprawnych, usług instytucji i organizacji pozarządowych oraz pozostałej tematyki związanej z niepełnosprawnością. Program jest dokumentem obejmującym działania długofalowe, dlatego w sposób ogólny określa kierunki działań.

MONITOROWANIE.

Realizacja Powiatowego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019-2024 monitorowana będzie poprzez okresowe i roczne sprawozdania i zestawienia opracowywane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy i ujmowana będzie w dokumencie pn. „Informacja o działalności PCPR” przedkładanym Radzie Powiatu Radomskiego.

WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ.

1. Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono pomocy finansowej.
2. Liczba utworzonych nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych przy dofinansowaniu ze środków PFRON.
3. Liczba osób niepełnosprawnych, które ukończyły szkolenia i kursy zawodowe.

4. Liczba osób niepełnosprawnych, którym sfinansowano staże.
5. Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w terapii zajęciowej.
6. Liczba placówek w których zlikwidowano bariery architektoniczne.
7. Liczba przystosowanych środków transportu.
8. Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w zajęciach sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych.
9. Liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje i umiejętności.
10. Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
11. Liczba działań informacyjnych skierowanych do niepełnosprawnych mieszkańców powiatu radomskiego.

PODSUMOWANIE.

Powiatowy Program na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019-2024 stanowi dokument, który wskazuje na konkretne działania jakie powinny być podjęte w naszym powiecie aby zmniejszyć skalę utrudnień i barier jakie determinują udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Dokument, który umożliwi ubieganie się o zewnętrzne źródła finansowania dla realizowanych działań. Aby podjęte działania przynosiły planowane efekty, należy wykorzystać wszelkie możliwości materialne, administracyjne i funkcjonalne. Dużą rolę w realizacji programu powinny odegrać samorządy gminne i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Podejmowane działania mają służyć pełnieniu założonej misji programu. Środki na realizację programu pochodzić będą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ze środków Unii Europejskiej, budżetu Powiatu Radomskiego i z innych źródeł zewnętrznych wspierających te działania.

ADRESACI PROGRAMU.

Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych, ich rodzin mieszkających na terenie powiatu radomskiego, przedstawicieli organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się problemami osób z niepełnosprawnością. Jest to dokument otwarty umożliwiający wprowadzanie zmian i nowych rozwiązań w zależności od pojawiających się potrzeb.

